

طرح شاخص مدیران خرید آبان ۱۴۰۰

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

شاخص صنعت - دوره سی و هشتم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت در آبان ماه عدد ۵۷/۱۱ به دست آمده است. به اعتقاد اکثر فعالان بخش صنعت نرخ رشد فعالیت‌ها بهتر از ماه قبل است. در بین زیرشاخص‌های اصلی شاخص صنعت، فقط شاخص موجودی مواد اولیه عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در آبان ماه (۵۷/۳۶) نسبت به ماه قبل روند افزایشی داشته است و در مقایسه با رکود تقریباً ۵ ماهه خود وضعیت بهتری داشته است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه در آبان ماه (۴۷/۷۵) برای ششمین ماه پیاپی روند کاهشی داشته است و همچنان افزایش شدید قیمت مواد اولیه و نرخ ارز و نقدینگی پایین شرکت‌ها برای تامین آن دلیل اصلی کمبود مواد اولیه در بخش صنعت است.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی در آبان ماه (۵۶/۱۰)، افزایش داشته و طی ۶ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است. بهبود تقاضای مشتریان در گسترش فعالیت در بعضی از بخش‌های صنعت مؤثر بوده است.
- ✓ شاخص قیمت محصولات تولید شده در آبان (۶۲/۶۳) به بیشترین مقدار خود طی ۷ ماه اخیر رسیده است. افزایش بار هزینه‌های تولید کنندگان به دلیل افزایش پیوسته قیمت مواد اولیه و سایر هزینه‌های تولید مانند قیمت انرژی و دستمزدها طی ماه‌های اخیر، علی‌رغم قدرت خرید پایین مشتریان، باعث افزایش قیمت محصولات تولیدی شده است.

شاخص کل اقتصاد - دوره بیست و ششم

- ✓ شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در آبان ماه عدد ۵۱/۰۷ به دست آمده است که نسبت به میزان آن در مهرماه کاهش داشته است. در این ماه به جز شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان و موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، سایر مؤلفه‌های اصلی بالاتر از ۵۰ ثبت شده‌اند. دلیل اصلی کاهش شاخص کل در آبان ناشی از کاهش شاخص بخش خدمات بوده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۷/۳۸) در آبان در بخش‌های خدمات، کشاورزی و ساختمان با کاهش شدید روبرو بوده است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۴/۶۲) در آبان به کمترین مقدار ۷ ماه اخیر رسیده است. این شاخص که در همه بخش‌های اقتصادی کاهش داشته است به عقیده فعالان اقتصادی ناشی از افزایش قیمت‌ها و نرخ ارز و کمبود شدید نقدینگی بنگاه‌ها است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۳/۱۳) همچنان مانند ماه قبل با شدت زیاد در حال افزایش است. افزایش دایمی قیمت مواد اولیه بر روی قیمت محصولات و هزینه‌های تولید تأثیرگذار بوده و شاخص قیمت محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده (۶۳/۱۴) متأثر از افزایش هزینه‌های تولید همچنان در مقادیر بالای خود قرار دارد.
- ✓ شاخص مصرف حامل‌های انرژی (۶۴/۲۶) طی ۵ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است. همزمان با افزایش مصرف به دلیل تغییر فصل، بسیاری از فعالان اقتصادی با افزایش قیمت سوخت نیز روبرو بوده‌اند.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

آخرین داده‌های شاخص جهانی J.P.Morgan و IHS Markit در ماه نوامبر نشان می‌دهند که شاخص جهانی ۵۴/۸ به بیشترین مقدار ۴ ماهه اخیر رسیده است و تولید، سفارشات جدید و استخدام نیروی کار افزایش داشتند اما فشار قیمتی با افزایش هزینه تولید به یکی از بالاترین مقادیر خود رسیده است. رشد فعالیت‌های کسب و کار بخش خدمات در بالاترین حد سه ماهه اکتبر ثابت ماند و اکنون برای هشتمین ماه متوالی از تولیدات صنعت پیشی گرفته است. رشد در منطقه یورو، ژاپن، هند و استرالیا شتاب گرفت، اما در ایالات متحده، چین، بریتانیا و برزیل کاهش یافت.

آخرین داده‌های موسسه IHS از شاخص ترکیبی PMI در منطقه یورو در ماه اکتبر نشان می‌دهد که شاخص ترکیبی تولید ۵۵/۴ و شاخص فعالیت‌های بخش خدمات ۵۵/۹ رشد داشتند و خدمات با شدت بیشتری نسبت به صنعت رشد داشته است. با این حال، بالاترین نرخ‌های رشد به دور از دو اقتصاد بزرگ منطقه یورو مشاهده شد، به ویژه آلمان که نرخ رشد ضعیفی را در ماه نوامبر ثبت کرد. در همین حال، در ماه نوامبر فشارهای قیمتی در سراسر منطقه یورو تشدید شد و نرخ‌های هزینه تولید و تورم هزینه ورودی هر دو به بالاترین حد خود شتاب گرفتند.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در آبان ۵۱/۰۷ به دست آمده است و رشد تولید به نرخ پایین تری نسبت به مهرماه رسیده است. در این ماه به جز شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان و موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، سایر مؤلفه‌های اصلی بالاتر از ۵۰ ثبت شده‌اند. دلیل اصلی کاهش شاخص کل در آبان ناشی از کاهش شاخص بخش خدمات بوده است.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در آبان ماه (۵۳/۸۶) رشد کمتری نسبت به مهر داشته است. میزان رشد این شاخص در بخش خدمات و بخش ساختمان بسیار کمتر از سایر بخش‌هاست.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۷/۳۸) در آبان ماه به کمترین مقدار طی سه ماه اخیر رسیده است. در آبان بخش‌های خدمات و کشاورزی و ساختمان با کاهش شدید تقاضا روبرو بوده‌اند. افزایش قیمت‌ها و کمبود شدید نقدینگی باعث کاهش تقاضای مشتریان شده است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۴/۶۲) در آبان به کمترین مقدار ۷ ماهه اخیر رسیده است. این شاخص که در همه بخش‌های اقتصادی کاهش داشته است به عقیده فعالان اقتصادی ناشی از افزایش قیمت‌ها و نرخ ارز و کمبود شدید نقدینگی است.

➤ شاخص صادرات کالا یا خدمات (۴۸/۳۸) همچنان در آبان ماه نیز کمتر از ۵۰ است هر چند که میزان آن از مهرماه (۴۵/۲۷) بیشتر شده است.

➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۳/۱۳) همچنان مانند ماه قبل با شدت زیاد در حال افزایش است. افزایش دائمی قیمت مواد اولیه بر روی قیمت محصولات و هزینه‌های تولید تأثیرگذار بوده و شاخص قیمت محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده (۶۳/۱۴) متأثر از افزایش هزینه‌های تولید همچنان در مقادیر بالای خود قرار دارد.

➤ شاخص مصرف حامل‌های انرژی (۶۴/۲۶) طی ۵ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است. همزمان با افزایش مصرف به دلیل تغییر فصل، بسیاری از فعالان اقتصادی با افزایش بالای قیمت سوخت روبرو بوده‌اند.

➤ شاخص انتظارات برای ماه آینده (۵۹/۷۴) اگرچه همچنان انتظارات مثبت نسبت به ادامه فعالیت‌ها را نشان می‌دهد اما میزان آن طی ۴ ماه اخیر به کمترین مقدار خود رسیده است و درصد کمتری از فعالان در مقایسه با ماه قبل انتظارات خوشبینانه برای آذر دارند البته این کاهش بیشتر ناشی از رکود در بخش ساختمان است.

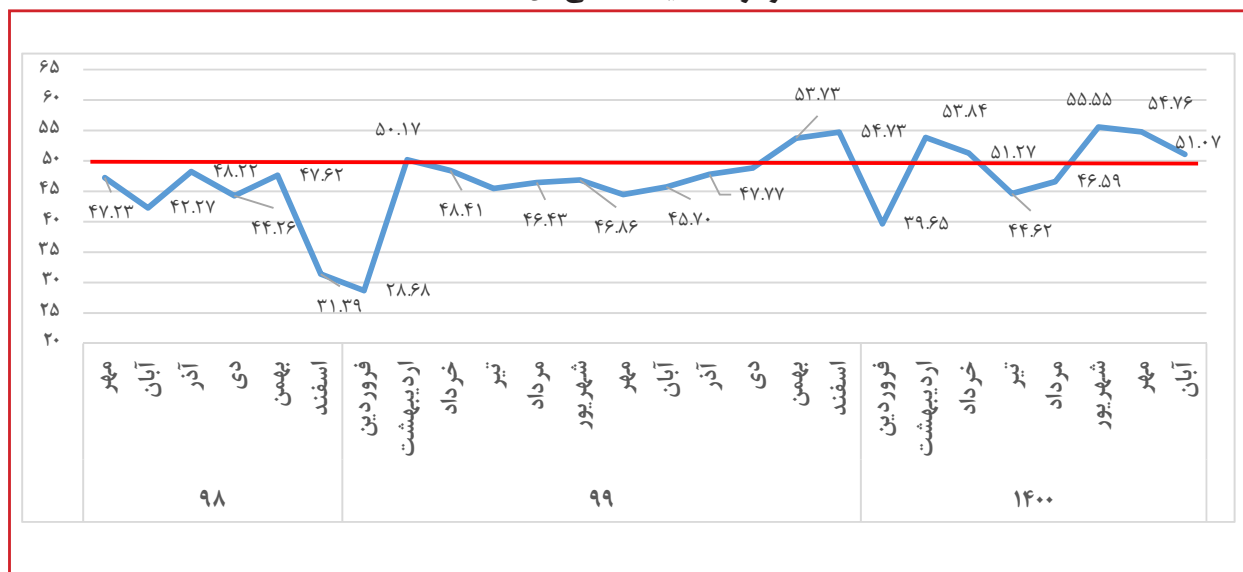
به طور کلی براساس نظرسنجی انجام شده از فعالان اقتصادی در آبان، در میان همه زیرشاخص‌های شاخص کل اقتصاد

مؤلفه‌های میزان سفارشات جدید مشتریان، موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق و میزان صادرات کالا یا خدمات روند کاهشی داشته‌اند. بنا به گفته فعالان اقتصادی همچنان افزایش در نرخ ارز و طیف وسیعی از قیمت‌های مواد اولیه و لوازم مورد نیاز در این ماه چالشی بزرگ در انجام فعالیت اقتصادی کسب و کارهاست. علاوه بر آن کمبود نقدینگی باعث کاهش در تقاضای مشتریان شده‌است. افزایش شدید بار هزینه‌ها هم در تولیدکنندگان و هم در ارائه دهندگان خدمات منجر به افزایش قیمت فروش شده زیرا شرکت‌ها ناچار به انتقال هزینه‌های خود به مشتریان بوده‌اند.

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) آبان ۱۴۰۰

شاخص	شهریور ۱۴۰۰	مهر ۱۴۰۰	آبان ۱۴۰۰
شاخص کل اقتصاد	۵۵/۵۵	۵۴/۷۶	۵۱/۰۷
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۵۷/۶۴	۵۶/۱۶	۵۳/۸۶
میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۷/۴۳	۵۵/۱۶	۴۷/۳۸
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۴/۵۱	۶۴/۰۷	۵۴/۶۰
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۵۲/۰۳	۴۹/۹۸	۴۴/۶۲
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۲/۶۵	۴۷/۸۴	۵۳/۷۲
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۸۰/۱۳	۸۳/۵۲	۸۳/۱۳
موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق	۵۰/۰۹	۵۳/۰۴	۴۸/۶۰
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۸/۷۴	۴۵/۲۷	۴۸/۳۸
قیمت محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده	۶۲/۵۲	۶۳/۵۵	۶۳/۱۴
مصرف حامل‌های انرژی	۵۰/۲۲	۵۷/۶۶	۶۴/۲۶
میزان فروش کالاها یا خدمات	۵۷/۶۴	۵۴/۵۳	۵۴/۷۴
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۶۳/۳۲	۶۶/۳۷	۵۹/۷۴

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

بر اساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در آبان ماه عدد ۵۷/۱۱ به دست آمده است. به اعتقاد اکثر فعالان بخش صنعت، نرخ رشد فعالیت‌ها بهتر از ماه قبل است. در بین زیرشاخص‌های اصلی شاخص صنعت، فقط شاخص موجودی مواد اولیه عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده و سایر زیرشاخص‌های اصلی بالای ۵۰ بوده‌اند. شاخص کل صنعت در اکثر رشته فعالیت‌ها به جز صنایع کانی غیرفلزی و صنایع شیمیایی بالای ۵۰ بوده است.

➤ شاخص مقدار تولید محصولات در آبان ماه (۵۹/۲۵) نسبت به مهر افزایش داشته است. بهبود در تقاضای مشتریان در بخش صنعت باعث افزایش رشد تولید در آبان ماه شده است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در آبان ماه (۵۷/۳۶) نسبت به ماه قبل روند افزایشی داشته است و در مقایسه با رکود تقریباً ۵ ماهه خود (البته به جز شهرپور به علت بازگشایی فعالیت‌ها) شرکت‌ها با تقاضای بهتری روبرو بوده‌اند اگرچه قدرت خرید مشتریان همچنان در سطوح پایین خود است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه در آبان ماه (۴۷/۷۵) برای ششمین ماه پیاپی روند کاهشی داشته است و همچنان افزایش قیمت مواد اولیه و نرخ ارز و نقدینگی پایین شرکت‌ها برای تأمین مواد، دلیل اصلی کمبود مواد اولیه در بخش صنعت است.

➤ شاخص میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی در آبان ماه (۵۶/۱۰) افزایش داشته و طی ۶ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است. بهبود تقاضای مشتریان در گسترش فعالیت در بعضی از بخش‌های صنعت مؤثر بوده است.

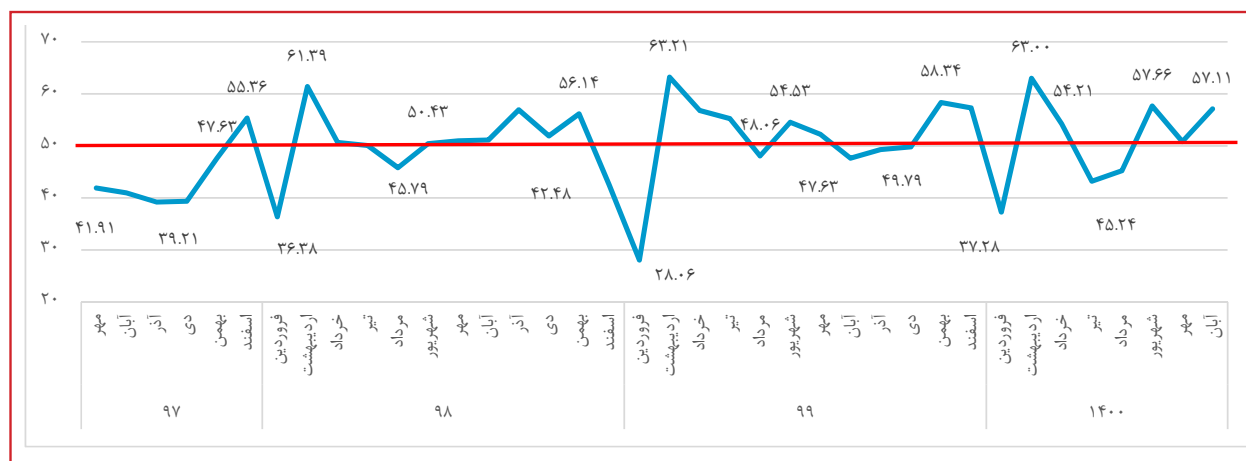
➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه (۸۵/۱۲) طی ۱۳ ماه اخیر از آبان ۹۹ به بیشترین مقدار خود رسیده است. افزایش نرخ ارز، تولیدکنندگان را در تأمین مواد اولیه دچار چالش کرده است و با کمبود نقدینگی و عدم امکان برنامه‌ریزی روبرو هستند.

➤ شاخص قیمت محصولات تولید شده در آبان (۶۲/۶۳) به بیشترین مقدار خود طی ۷ ماه اخیر رسیده است. افزایش بار هزینه‌ای تولیدکنندگان به دلیل افزایش پیوسته قیمت مواد اولیه و سایر هزینه‌های تولید مانند قیمت انرژی و دستمزدها طی ماه‌های اخیر، علی‌رغم قدرت خرید پایین مشتریان باعث افزایش تورم در قیمت محصولات تولیدی شده است.

➤ در آبان ماه صنایع نساجی (۶۷/۵) و ماشین‌سازی و لوازم خانگی (۶۶/۸) بیشترین رشد در بخش صنعت را داشتند و صنایع کانی غیرفلزی (۴۸/۳) (به دلیل کمبود سوخت مورد نیاز برای کوره‌ها و همچنین اثرات فصلی) و صنایع شیمیایی (۴۹/۷) با کاهش فعالیت تولیدی روبرو بوده‌اند.

به طور کلی در آبان ماه همانطور که شاخص انتظارات تولید برای ماه بعد در مهرماه نشان می‌داد، شرایط اکثر صنایع بهتر از مهر بوده است هر چند غالباً با کمبود شدید مواد اولیه و قیمت بسیار بالای آن مواجه بودند. عدم اطمینان پیرامون تغییرات نرخ ارز و در نتیجه مشکل تهیه مواد

نمودار ۲: مقایسه روند شاخص بخش صنعت

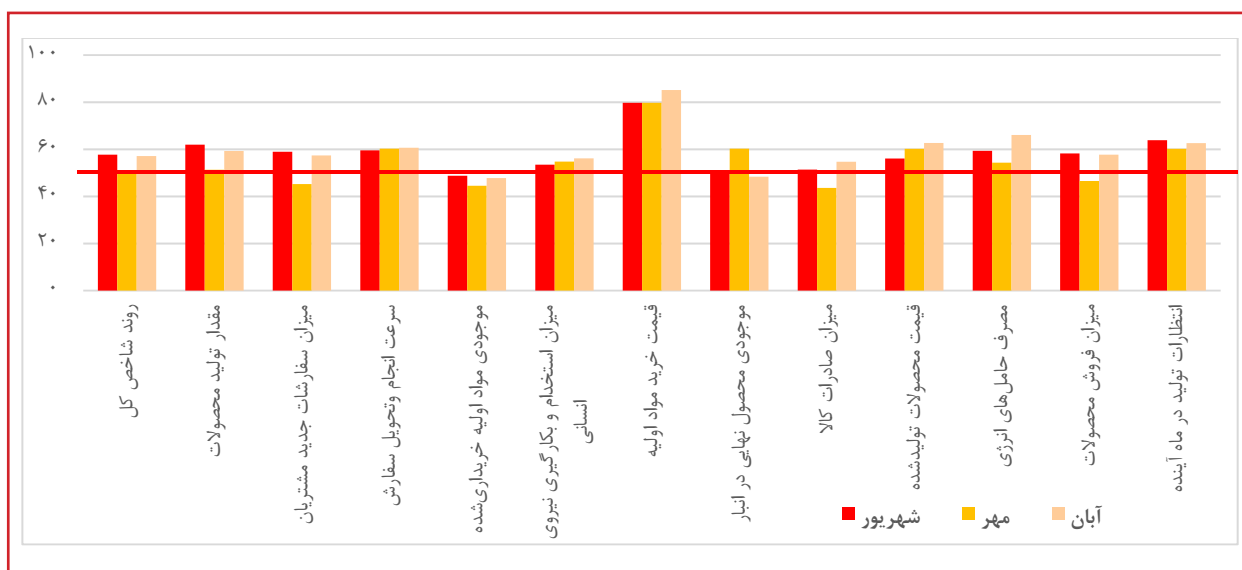

اولیه، افزایش حقوق و دستمزد، عدم امکان بروزرسانی تکنولوژی تولید و بهره‌وری پایین تجهیزات قدیمی، باعث شده تا هزینه تمام شده محصول بسیار بالا و بنگاه‌ها در برنامه‌ریزی برای تولید با نااطمینانی شدید روبرو باشند. به عقیده فعالان اقتصادی افزایش هزینه‌های تولید به تدریج بر توان رقابتی بنگاه‌ها با سایر کشورها در صادرات محصولات تاثیرگذاری منفی دارد.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) آبان ۱۴۰۰

شاخص	شهر یور ۱۴۰۰	مهر ۱۴۰۰	آبان ۱۴۰۰
شاخص کل صنعت	۵۷/۶۶	۵۰/۸۳	۵۷/۱۱
مقدار تولید محصولات	۶۱/۹۶	۵۱/۳۱	۵۹/۲۵
میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۸/۹۳	۴۵/۲۲	۵۷/۳۶
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۹/۴۹	۶۰/۲۱	۶۰/۶۳
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۸/۷۵	۴۴/۵۲	۴۷/۷۵
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳/۴۶	۵۴/۷۷	۵۶/۱۰
قیمت خرید مواد اولیه	۷۹/۷۳	۷۹/۷۱	۸۵/۱۲
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۰/۰۷	۶۰/۲۱	۴۸/۳۵
میزان صادرات کالا	۵۱/۳۶	۴۳/۵۷	۵۴/۷۰
قیمت محصولات تولیدشده	۵۶/۰۷	۶۰/۱۹	۶۲/۶۳
مصرف حامل‌های انرژی	۵۹/۳۲	۵۴/۲۸	۶۶/۰۸
میزان فروش محصولات	۵۸/۱۹	۴۶/۵۳	۵۷/۶۷
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۳/۸۳	۶۰/۲۰	۶۲/۵۷

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به آبان ۱۴۰۰

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید آبان ۱۴۰۰

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبله‌ها	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و جرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۱/۰۷	۶۱/۰۰	۶۷/۵۰	۶۶/۸۵	۴۸/۲۵	۵۵/۰۰	۶۴/۹۳	۴۹/۷۱	۵۴/۸۴	۵۹/۴۲	۵۵/۲۵	۵۹/۳۸
مقدار تولید محصولات	۵۷/۱۴	۶۷/۵۰	۶۲/۵۰	۷۶/۰۹	۴۵/۰۰	۵۹/۰۹	۶۷/۶۵	۵۰/۹۶	۵۳/۱۳	۶۱/۵۴	۵۵/۰۰	۶۲/۵۰
میزان سفارشات جدید	۵۷/۱۴	۶۲/۵۰	۷۵/۰۰	۶۷/۳۹	۴۰/۰۰	۵۲/۷۳	۷۰/۵۹	۴۹/۰۴	۵۳/۱۳	۵۹/۶۲	۶۰/۰۰	۶۲/۵۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۰/۰۰	۶۲/۵۰	۷۵/۰۰	۷۳/۹۱	۶۰/۰۰	۵۹/۰۹	۶۳/۲۴	۵۰/۹۶	۵۶/۲۵	۶۱/۵۴	۶۰/۰۰	۷۵/۰۰
موجودی مواد اولیه	۲۱/۴۳	۶۰/۰۰	۴۳/۷۵	۵۲/۱۷	۶۰/۰۰	۴۴/۵۵	۵۰/۰۰	۴۲/۳۱	۵۹/۳۸	۵۰/۰۰	۲۵/۰۰	۳۷/۵۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰	۶۸/۷۵	۵۶/۵۲	۵۰/۰۰	۵۵/۴۵	۶۱/۷۶	۵۱/۹۲	۵۶/۲۵	۵۹/۶۲	۶۰/۰۰	۵۰/۰۰
قیمت خرید مواد اولیه	۸۵/۷۱	۸۵/۰۰	۹۳/۷۵	۸۶/۹۶	۹۰/۰۰	۸۲/۷۳	۸۳/۸۲	۸۷/۵۰	۸۱/۲۵	۷۸/۸۵	۹۵/۰۰	۷۵/۰۰
موجودی محصول (انبار)	۵۰/۰۰	۴۰/۰۰	۳۱/۲۵	۴۱/۳۰	۶۵/۰۰	۵۵/۴۵	۵۰/۰۰	۴۱/۳۵	۴۰/۶۳	۴۰/۳۸	۳۵/۰۰	۷۵/۰۰
میزان صادرات کالا	۶۴/۲۹	۵۷/۵۰	۶۲/۵۰	۵۸/۷۰	۵۰/۰۰	۵۵/۴۵	۶۱/۷۶	۴۵/۱۹	۵۰/۰۰	۵۵/۷۷	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰
قیمت محصولات تولیدشده	۶۴/۲۹	۷۰/۰۰	۶۸/۷۵	۵۸/۷۰	۵۵/۰۰	۶۱/۸۲	۶۰/۲۹	۷۰/۱۹	۶۵/۶۳	۵۱/۹۲	۸۰/۰۰	۶۲/۵۰
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷/۱۴	۶۰/۰۰	۸۱/۲۵	۷۳/۹۱	۶۰/۰۰	۶۳/۶۴	۷۲/۰۶	۶۲/۵۰	۵۹/۳۸	۷۱/۱۵	۷۰/۰۰	۶۲/۵۰
میزان فروش محصولات	۷۱/۴۳	۵۵/۰۰	۷۵/۰۰	۶۰/۸۷	۴۰/۰۰	۵۶/۳۶	۶۹/۱۲	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰	۵۷/۶۹	۶۰/۰۰	۷۵/۰۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۷۱/۴۳	۵۷/۵۰	۹۳/۷۵	۷۶/۰۹	۴۰/۰۰	۶۰/۰۰	۶۷/۶۵	۵۶/۷۳	۵۶/۲۵	۶۳/۴۶	۶۵/۰۰	۸۷/۵۰

برخی از مشکلات اصلی از دید فعالان اقتصادی در آبان ماه ۱۴۰۰:

- افزایش شدید قیمت گاز و کمبود آن بسیاری از صنایع را با مشکل روبرو کرده است، در بعضی از مناطق بنگاه‌ها با کمبود شدید گاز روبرو هستند. همچنین افزایش قیمت گاز در کنار افزایش قیمت مواد اولیه، توان رقابتی بنگاه‌ها با سایر کشورها را پایین آورده است. (کانی غیر فلزی)
- کمبود نیروی کار ماهر به دلیل عدم تناسب تخصص با مدرک تحصیلی و همچنین مشکلات حقوق و دستمزد باعث شده تا بعضی از بنگاه‌ها در تامین نیروی انسانی مورد نیاز خود دچار مشکل باشند (صنایع لاستیک و پلاستیک، صنایع فلزی)
- رکود شدید به دلیل تغییرات فصلی و رکود بازار مسکن، مشکل در تامین مواد اولیه و قطعات مورد نیاز تجهیزات و کمبود شدید سوخت مورد نیاز برای کوره‌ها، بسیاری از شرکت‌های سیمانی را با کاهش تولید روبرو کرده است. (صنایع کانی غیر فلزی)
- عدم تخصیص به موقع ارز و کمبود نقدینگی باعث بروز مشکلات برای فعالان اقتصادی شده و نحوه ارائه مواد اولیه توسط پتروشیمی‌ها، در روند فعالیت صنایع وابسته اختلال ایجاد می‌کند. (صنایع شیمیایی)
- عدم تثبیت نرخ ارز، امکان برنامه‌ریزی برای همه تولیدکنندگان را مختل کرده و هیچ پیش‌بینی برای بودجه شرکت نمی‌توانند انجام دهند. از سوی دیگر اکثریت شرکت‌ها در تامین ارز مورد نیاز برای خرید مواد اولیه همچنان به شدت با مشکل روبرو هستند.
- به دلیل کاهش سطح قدرت خرید مشتریان، بنگاه‌ها در مقایسه با سال‌های قبل با کاهش سطح تقاضا و مصرف در بازار داخل روبرو هستند. در نتیجه، برخی از شرکت‌ها به منظور کاهش هزینه تمام شده بالای تولید در اثر افزایش شدید قیمت مواد اولیه و تورم بالا، ناچار به تعدیل نیرو هستند و امکان رقابت با بازارهای خارجی بسیار کمتر شده است. (صنایع لاستیک و پلاستیک)
- به‌روز نشدن دستگاه‌های تولیدی در کارخانه‌ها به دلیل کمبود نقدینگی و ارز، امکان رقابت را از بسیاری از تولیدکنندگان گرفته و ایجاد نوآوری و ارتقا کیفیت محصول کمتر شده است. از آنجایی که دستگاه‌های جدید بهره‌وری بسیار بالاتری در تولید دارند به روز نشدن آن باعث هزینه تمام شده بالاتر نیز می‌شود. (اطلاعات و ارتباطات، صنایع نساجی)

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰.۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در نوامبر ۲۰۲۱

شامخ کل

شامخ صنعت

